Kruisbrink 65

Lang geleden was vijf en zestig een mijlpaal, of liever gezegd een eindpaal van een werkzaam leven. Op die leeftijd begonnen AOW en pensioen vaak tegelijkertijd.

Als je net begint met werken lijkt 65 een zee van tijd ver weg. Daarom zei de personeelsfunctionaris van mijn bedrijf bij mijn sollicitatie geruststellend: “Onze pensioenleeftijd is 60 jaar (dat was toen nog bij Philips, red.), maar de meesten gaan al met 55 met de VUT.” Met andere woorden, je kon vrij jong oud worden en vitaal van je rust genieten.

Tijden zijn veranderd, in Nederland is 65 geen mijlpaal meer en de Fransen protesteren massaal dat 65 hun mijlpaal dreigt te worden. Toch, hoe je het went of keert: 65 blijft een mijlpaal sinds Vadertje Drees de aanzet gaf tot de Algemene OuderdomsWet (AOW) van 1957.

Die mijlpaal had het muziekcollectief Muzinder in gedachten toen ze een festival organiseerden voor de gitariste en componiste Annette Kruisbrink, een van hun leden. Met meer dan 400 composities groeide zij uit tot een van de meest vooraanstaande gitaarcomponisten in de wereld met een breed en gevarieerd repertoire dat zich niet beperkt tot gitaar alleen. Dat alles naast haar loopbaan als kundig en bevlogen gitariste en docente.

Het festival bestaat uit vier evenementen, een jeugdconcours voor instrumentalisten en een drietal concerten, met als muziek haar composities.

Ik besluit het dagprogramma te bezoeken, ik ken Annette persoonlijk en het lijkt me leuk na jaren corona-stilte weer eens een evenement te bezoeken. Daarnaast is het een mooie

gelegenheid om weer een festivalverslag te schrijven. Ik steek mijn opschrijfboekje dus bij mij. Mijn site is op het moment in verbouwing, dus vind je het hier in de blog.

Gelukkig was de staking bij het openbaar vervoer net voorbij, zodat ik aardig op tijd het traject Hengelo-Zwolle met de Blauwnet trein kon afleggen. Een mooie test voor mijn wekker die nu ik gepensioneerd ben niet zo veel training meer krijgt.

Concours

Na een wandeling vanaf het station kan ik (ietsje te laat) nog aanschuiven bij het concours. De zaal is feestelijk aangekleed en de begeleiding is prima, inclusief de sympathieke “spreekstalmeester” die de kandidaten inleidt en met een toefje humor op hun gemak stelt.

Ik ben verrast over het grote aantal dwarsfluitisten dat meedoet. De gitaristen zijn in de minderheid.

De jongste kandidaat Lisanne bijt de spits af met *Barcarola a Due* voor dwarsfluit en piano. Ze brengt het stuk met kabbelende hoekdelen en een middendeel met meer golfslag verrassend goed ten gehore. Zuiver spel en een goede prestatie met de snellere passages. Dat alles met goede ondersteuning van de pianobegeleiding.

De jonge pianiste Sofia brengt het stuk *Moppie*, een compositie uit de tijd dat Annette begon met componeren voor piano. Ikzelf ken dit stuk uit haar gitaarbundel *Access Permitted*. Het stuk gaat over de dood van een poes. Sofia brengt een mooi contrast aan tussen het trieste gedeelte en de wat vrolijkere herinnering aan het dier.

Fem speelt eveneens de *Barcarola a Due.* Onwillekeurig ga ik vergelijken. Ze speelt het stuk iets sneller, waardoor het technisch moeilijker wordt. Ze weet de essentie van het stuk echter goed weer te geven.

Sanne en Evita zouden een gitaarduo spelen. Echter, een ongelukkige val van de fiets veroorzaakte een gebroken duim, zodat Arlette Ruelens als invalster moest optreden. Uiteraard hoop ik dat de duim goed geneest en geen hinder zal vormen voor het gitaarspelen.

Op het programma staan vier stukken uit de bundel *20 Progressive Duets for Classical Guitar*. Uit ervaring weet ik dat dit een prima bundel is om samenspelen te oefenen, er komen allerlei nuttige zaken voor samenspel aan de orde, zoals gelijk spelen, exact tegen elkaar in spelen, elkaar overnemen etc. Een van de stukken, *Like the Mountain King* is een knipoog richting Grieg. De stukken zijn goed te volgen, daar doet een enkel nootje dat een andere richting kiest weinig aan af.

Als laatste programmapunt voor de pauze komt er een heel ensemble kandidaten onder de 13 op, vijftien gitaristen sterk, het gitaarorkest onder leiding van van Malena Ludwig. Ik beluister twee stukken uit de Latijns-Amerikaanse sfeer: *Danza Maya* en *Tango Argentino*. Het is mooi om te horen hoe breed de klank van de stukken wordt als er een groot ensemble zit. De dirigente doet zelf mee als *Stehgitarristin*.

Na een korte pauze komen de kandidaten van de categorie 13 jaar en ouder aan de beurt. Ik ben verrast over de populariteit van de *Rootveld Klezmer Suite* voor gitaar en melodie-

instrument, een persoonlijke hommage aan de organisatoren van het Gitaarfestival Nordhorn.

Hilde speelt het vrolijke *Bobby's Freylekh* en het ritmisch lastige *Levi's Hora*. Technisch luistert het goed, nog een klein beetje swing erbij en dan klapt het publiek mee. Volgens mij zitten er lastige maatsoorten in, vooral in de *Hora*.

Eline gaat verder met *Sanna's Chassene* en *Sarah's Nigh*. Het eerste stuk is virtuoos, de techniek zit je daarbij op de hielen. Het tweede stuk eist diepgang in de trieste melodie en de a capella passages. Het is mooi te horen dat dat de speelster de vrijheid neemt om die passages uit te diepen.

Bob speelt *Filiae Filiae*, een van de vroege composities van Annette Kruisbrink. Onwillekeurig denk ik aan de rijtjes Latijn op het Gym. Het stuk omvat een aantal sfeertekeningen met ieder hun eigen uitdagingen. Daardoor wordt het stuk (in)spannend voor de speler. Het valt me op hoe mooi hij zacht kan spelen, want dat is een kunst! De spreekstalmeester merkt gevat op dat hij bladzijden precies op tijd omslaat, maar toch geen blik op het papier slaat. Dat snap ik uit ervaring zelf heel goed: Safety First!

Barcarola a Due komt ook terug bij de categorie 13 jaar en ouder door het samenspel van Anne en Eline. Je kunt duidelijk horen dat ze als duo op elkaar ingespeeld zijn en daarbij ook hun eigen spel spelen. Dat maakt het resultaat indringend. Anne zweept op de piano Eline op, waardoor je een actief samenspel krijgt dat interessant is voor een publiek. Aan hun spel kun je horen hoeveel je in een paar jaar bij kunt leren. Mooi gedaan!

Marieke is de laatste en tevens oudste kandidaat van het concours. Zij heeft liedjes gecomponeerd op stukken van Annette Kruisbrink. Resultaat is een opmerkelijke mix van een gitaar solostuk en het instrument de stem. De stukken *Bird Song* en *Magic Trix* zijn beiden afkomstig uit de bundel *Access Permitted*.

Wat mij in het bijzonder opvalt is dat zij contact maakt. De opmerkelijke combinatie van stem en muziek brengt althans bij mij duidelijk een emotie over waar ik op reageer. De muziek van Annette krijgt er een dimensie bij die me raakt. Tja, dat is toch ook de rol en intentie van een musicus, contact maken met het publiek en het raken.

Ik ben heel benieuwd hoe Marieke zich verder gaat ontwikkelen!

Uiteindelijk blijken de winnaars van het concours Lisanne (categorie onder 13 jaar) en Marieke (categorie 13 -25 jaar). Ik merk daarbij wel op dat de verschillen met de andere prijswinnaars klein zijn.

Lunch Concert

De pauze na het concours brengt me een aangename verrassing. Ik ontmoet een aantal oude bekenden van gitaarfestivals uit het verleden van jaren geleden. Dat voegt direct gezelligheid toe aan het evenement.

Ik had al gezien dat het lunchconcert was uitverkocht terwijl ik een kaartje aan de zaal had willen kopen. Ik had me al verzoend met een lange middagpauze toen een van die kennissen vertelde dat er mogelijk kaarten over waren. Zodoende stellen we ons op bij het kaartentafeltje en warempel, we kunnen naar binnen.

De uitvoerenden zijn de Turkse gitarist Serhat Bulut en het mandoline kamerorkest Het Consort onder leiding van Alex Timmerman met Jan Bartlema als solist.

Serhat Bulut speelt drie stukken, het thema/variaties stuk *Variations*, *Zilla*, de hommage aan de pianiste en componiste Clara Wieck en het duidelijk hedendaagse *Toccata*. Daarbij toont hij een duidelijke en stevige speelstijl die ruim de achterste rij bereikt (waar ik zit). Persoonlijk spreekt *Zilla* me het meeste aan met de combinatie van klassieke en hedendaagse structuur. *Toccata* is ook interessant met het gebruik van technieken zoals tapping en attributen zoals een bottleneck.

Het Consort speelt twee stukken, *Dreamtime* en *Alamanda*. Eerlijk is eerlijk, ik had de combinatie gitaar-mandoline orkest nog nooit live gehoord. Ik ben solisten gewend, ik vind het verrassend om te horen hoe de klanken nu ook breedte en diepte krijgen, alleen al door de opstelling van de musici. Het Consort slaagt er in samenwerking met Jan Bartlema uitstekend in om de muzikale gedachte samen een te maken.

Dreamtime vertolkt de culturele spanning tussen de opvattingen over dromen van de westerse cultuur en de Australische aboriginals. Gaandeweg verdwijnt het conflict en blijft de droom.

Alamanda is vernoemd naar een Occitaanse vrouwelijke troubadour Alamanda de Castelnau uit de 13e eeuw, toen de hoofse kunst hoogtij vierde. Het stuk bestaat uit een aantal *Jeu-partis*. Een *Jeu-parti* is een strak gedefinieerd samenspel tussen twee troubadours rond een dilemma en de daaruit voortvloeiende discussie. In dit geval zijn de partijen de solo-gitarist en het orkest.

Alamanda beleeft vandaag haar Nederlandse première. In het stuk hoor ik een interessante combinatie van Middeleeuwse en hedendaagse elementen. Zo krijg ik associaties met een thema zoals het Middeleeuwse *Lamento di Tristano,* maar ook met stukken als *Classical Gas* van Mason Williams en *Sunburst* van Andrew York. Dat alles uitstekend en aantrekkelijk gespeeld door solist Jan Bartlema en Het Consort.

Mooi dat ik nog een kaartje kon kopen!

Lais, een Liedcyclus

Het middagprogramma bestaat uit de *Liedcyclus Lais*, een uitgebreid werk voor mezzosopraan, cello, fluit en gitaar. Dat wordt gespeeld door het Lais Kwartet dat bestaat uit Franka van essen, zang, Mirjam Altena, dwarsfluit, Rivke Toyne – Van der Staak, cello en (op haar eigen jubileum) Annette Kruisbrink, gitaar.

De locatie van het concert vereist een korte wandeling door levendig Zwolle naar de Doopsgezinde Kerk. Een bijzondere locatie op de zaterdagmiddag. Ik hoor dat er in Zwolle onder auspiciën van de stichting Kerken als Podium steevast concerten worden uitgevoerd op de zaterdagmiddag in een van de Zwolse kerken in de binnenstad. Een mooi initiatief.

Het vraagt wat goochelen met een navigatieprogramma op mijn Smartphone om de weg te vinden. Uiteindelijk blijkt dat mijn ingebouwde richtingsgevoel beter werkt, mede omdat het knap lastig is om afstanden in te schatten op zo'n klein vertoond kaartje. En warempel, ook daar ontmoet ik een goede bekende uit de festival-tijd.

Ik was ooit aanwezig bij een try-out van de *Liedcyclus Lais*, jaren terug, dat moet ergens in 2018 geweest zijn. Ik vond het toen een erg interessant stuk dat is geïnspireerd door twaalfde-eeuwse korte verhalen op rijm door een zeker Marie de France. Zij treedt aan het begin (en aan het einde) van het stuk even naar voren, net zoals de schilder Francisco Goya even op de voorgrond treedt in *Caprichos de Goya* van Castelnuovo-Tedesco.

Annette heeft aan de teksten over liefde, verraad, affaires en andere zaken die niet alleen in de Middeleeuwen hoogtij vieren met scherpte en humor een hedendaagse draai gegeven. De uitvoering is Engelstalig, maar het uitstekende programmaboekje biedt een Nederlandse vertaling.

Ik ben benieuwd hoe het stuk zich in die jaren heeft ontwikkeld. Daarom laat ik het tekstboekje dicht en concentreer me op de muziek. Het is mooi om te zien dat er een aandachtig en geconcentreerd publiek in de kerk zit. Zo kan ik ook de stiltes horen die onderdeel van de muziek zijn.

Aantrekkelijk in deze compositie is dat alle leden van het ensemble ruimte krijgen in samenspel en van tijd tot tijd in solo passages. De mezzosopraan vertelt de verhalen en combineert verklanken met expressie, zodat de tekst ook beeld krijgt. De andere drie leden vormen voor haar begeleiding alle combinaties van samenspel. Dat maakt het geheel afwisselend en aantrekkelijk, dus de tijd vliegt om bij het stuk dat meer dan een uur duurt. Ik heb ervan genoten.

Na afloop van het concert wordt Annette nog even terecht in het zonnetje gezet.

Na afloop praten wij oud-festivalgangers nog even na in een cafeetje en dan wordt het tijd voor de terugreis.

Op het station blijkt dat de cancelcultuur zich niet tot meningen beperkt, de trein naar Hengelo die ik net gehaald zou hebben, blijkt gecanceld. Tja, dan heb je niet zo veel aan dienstregelingen aan de wand. Gelukkig gaat er verderop in het uur weer eentje. En zo keer ik na een mooi dagje muziek en ontmoeting huiswaarts.

Tenslotte

Ooit was 65 de mijlpaal om te stoppen met werken en volgens sommigen neer te zijgen achter de geraniums. 😉 In België schijnen dat Sanseveria's te zijn. Uiteraard hoop ik dat Annette dat niet zo opvat en gewoon doorzet. Daarom zeg ik nu: Op naar de vijfhonderdste!

Annette, gefeliciteerd!